

ROVANIEMEN LIIKENNETUTKIMUS 2012

KEVYEN LIIKENTEEN TUTKIMUS

RAMBOLL

Esipuhe

Rovaniemelle laadittiin liikennejärjestelmäsuunnitelma 1990-luvun alkupuoliskolla. Suunnitteluala käsitti kaupungin lisäksi silloisen maalaiskunnan alueen. Suunnittelun pohjaksi tehtiin laaja liikennetutkimus. Tutkimus sisälsi silloin 8 erillistä tutkimusta. Tutkimuksen tietoihin perustuen laadittiin liikennemallijärjestelmä. Myös varsinainen suunnitelma käsitti useampia erillissuunnitelmia, jotka laadittiin tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään. Rovaniemi oli yksi liikennejärjestelmäkokonaisuuden suunnittelun edelläkävijöistä.

Nyt on todettu tarpeelliseksi ajantasaistaa tieto Rovaniemen asukkaiden liikkumistottumuksista ja saada tuore tietopohja liikennejärjestelmän eri osa-alueiden yksityiskohtaiseen suunnitteluun.

Kevyen liikenteen laskennoilla selvitetään liikenteen määrää kevyen liikenteen pääreiteillä. Kevyen liikenteen laskentatietoja tarvitaan henkilöhaastattelututkimusaineiston kontrollitiedoksi mm. selvittäessä säätilan vaikutusta kulkumuodon valintaan. Laskenta keskitetään keskeisille alueille painottaen Rovaniemen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2030 alustavasti määritellyille kevyen liikenteen laatuikäytävälle.

Kevyen liikenteen tutkimuksen laatimisesta on vastannut Ramboll Liikennejärjestelmät Oy. Varsinaisen kenttätyön toteutti Rovaniemen Ilmailukerho ry.

Liikennetutkimusta ohjanneeseen työryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt;

Ulla Alapeteri	Lapin ELY
Jorma Leskinen	Lapin ELY
Aku Raappana	Rovaniemen kaupunki
Olli Peuraniemi	Rovaniemen kaupunki
Pentti Kiistala	Rovaniemen kaupunki
Arto Iivari	Carement
Henna Pulkkinen	Carement
Juha-Pekka Lamminsivu	Carement
Tuomo Vesajoki	Ramboll Liikennejärjestelmät Oy
Vesa Verronen	Ramboll Liikennejärjestelmät Oy.

Kevyen liikenteen tutkimuksesta ovat Ramboll Liikennejärjestelmät Oy:ssä osallistuneet Vesa Verronen, Tuomo Vesajoki ja Antti Heikkinen.

Tiivistelmä

Kevyen liikenteen tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kevyenliikenteen matkamäärät, niiden suuntautuminen ja kulkutapamuodot Rovaniemen kaupungin alueella.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin liikenteen laskentaa, jotka suoritettiin tienvarsilaskentoina. Tienvarsilaskentoja tehtiin yhteensä 40 laskentapisteessä Rovaniemen kaupungin alueella. Lisäksi kahdessa laskentapisteessä suoritettiin konelaskennat yhteensä viikon ajan molemmissa pisteissä. Konelaskennat olivat ympäri vuorokautisia. Konelaskentojen tuloksista määritettiin kertoimet, joiden avulla pystyttiin määrittämään muidenkin pisteiden koko vuorokautiset liikennemäärät.

Liikenteen laskentoja tehtiin tiistaisi, keskiviikkoisin ja torstaisin kolmen viikon aikana syyskuussa 2012. Laskenta-aika oli aamulaskennoissa 6.30 – 9.30 ja iltapäivälaskentoina 13.00 – 18.00.

Laskennoissa saatiin selville Rovaniemen kaupungin alueella liikkuvien jalankulkijoiden, polkupyöräilijöiden ja mopoilijoiden määrät ja kulkusuunnat. Muutamassa pisteessä laskettiin myös rullaluistelijoiden määrät.

Sisällysluettelo

Esipuhe

Tiivistelmä

1. Johdanto	1
2. Tutkimuksen suunnittelu ja suorittaminen	1
3. Tutkimuksen tulokset	2
4.1 Kevyen liikenteen liikennelaskennat	2
4.1.1 Liikennemäärät ja kulkutapamuodot keskustan kehällä	2
4.1.2 Liikennemäärät ja kulkutapamuodot keskustan ulkopuolisella alueella	
4.1.3 Koneellisen liikennelaskennan syyskuun ja marraskuun tuloksien vertailu	
4.1.4 Koneellisen liikenteenlaskennan tulokset helmikuussa	
4.1.5 Kevyen liikenteen käyttömäärien muutos keskustan kehän alueella 1979-2012	
4.2 Liikenteenlaskentaolosuhteet	
4.3 Rovaniemen kevyen liikenteen kulkutavat ja liikennemäärät alueittain	
4. Lopputulokset	
Liitteet	

1. Johdanto

Kevyen liikenteen tutkimus on tehty yhtenä osana Rovaniemen liikennetutkimusta. Tutkimuksella selvitettiin kevyen liikenteen määrät sekä jakautuminen kävelijöihin, pyöräilijöihin ja mopoilijoihin, jos mopot menivät pyörätietä.

Tässä raportissa esitetään tulokset, jotka antavat yleistä tietoa kevyen liikenteen ominaisuuksista, mitä voidaan hyödyntää yksityiskohtaisessa liikennesuunnittelussa, sekä Rovaniemen liikennemallien tekemisessä.

2. Tutkimuksen suunnittelu ja suorittaminen

Laskentapisteiksi valittiin kaikki kaupungin keskeisimmät kevyenliikenteen väylät. Laskenta pisteitä oli yhteensä 44, joista 42 laskettiin. Pisteet jakoutuivat kaupungin keskustan kehällä oleviin pisteisiin, sekä muihin kaupungin alueilla oleviksi pisteiksi.

Keskustan alueen pisteet muodostivat keskustan ympärille suljetun kehän, jotta saatiin kaikki keskustaan tulevat ja sieltä lähtevät liikenne määrät selville. Keskustan ulkopuolisilla alueilla laskenta pisteet pyrittiin sijoittamaan, niin että saataisiin kaikkien keskeisten väylien liikennevirrat selville, jolloin pystyttiin määrittämään esimerkiksi tietyille asuinalueille ja kouluille menevät liikennevirrat.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin poikkileikkauskohtaista liikenteen laskentaa, jotka suoritettiin henkilövoimin tienvarsilaskentoina piste kerrallaan. Tienvarsilaskentoja tehtiin yhteensä 44:ssä poikkileikkauksesta Rovaniemen kaupungin alueella. Lisäksi kahdessa pisteessä (21, 43) hyödynnettiin kevyenliikenteenlaskentakonetta, joka asetettiin viikoksi kerrallaan ennalta määriteltynä tolppaan laskemaan pisteen ympärivuorokautista liikennettä. Konelaskentojen tuloksista pystyttiin määrittämään kertoimet, joiden avulla voitiin laskea muidenkin pisteiden ympäri vuorokautiset liikennemäärät. Pisteessä 21 suoritettiin konelaskenta myös marraskuussa viikon ajan kahden eri kuukauden vertailemisen vuoksi.

Liikenteen laskentoja tehtiin tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin kolmen viikon aikana syyskuussa 2012. Laskenta aikoina oli aamulaskennoissa 6.30 – 9.30 ja iltapäivälaskentoina 13.00 – 18.00.

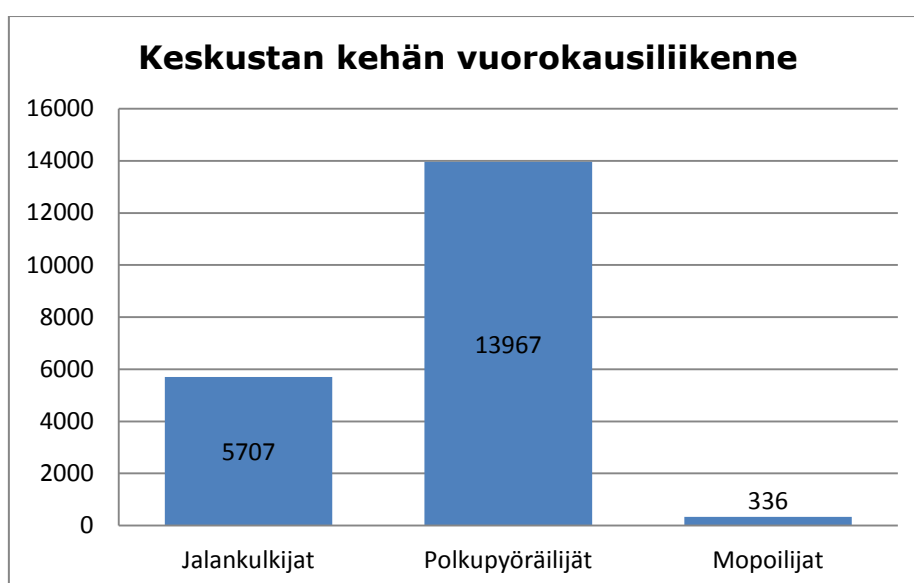
4. Tutkimuksen tulokset

4.1 Kevyen liikenteen liikennelaskennat

Kevyen liikenteen laskentojen tuloksena saatiin liikenteen kokonaismäärä syyskuulta, liikenteen tuntivaihtelut väliltä 06.30 – 9.00 ja 13.00 – 18.00 sekä eri kulkumuotovaihtelut.

4.1.1 Liikennemäärät ja kulkutapamuodot keskustan kehällä

Keskustan kehäpisteiksi on valittu laskentapisteet, jotka ympäröivät koko keskustan aluetta, näin on saatu selville keskustan alueen kevyen liikenteen määrät.

Kuva 1. Keskustan kehän vuorokausiliikenne

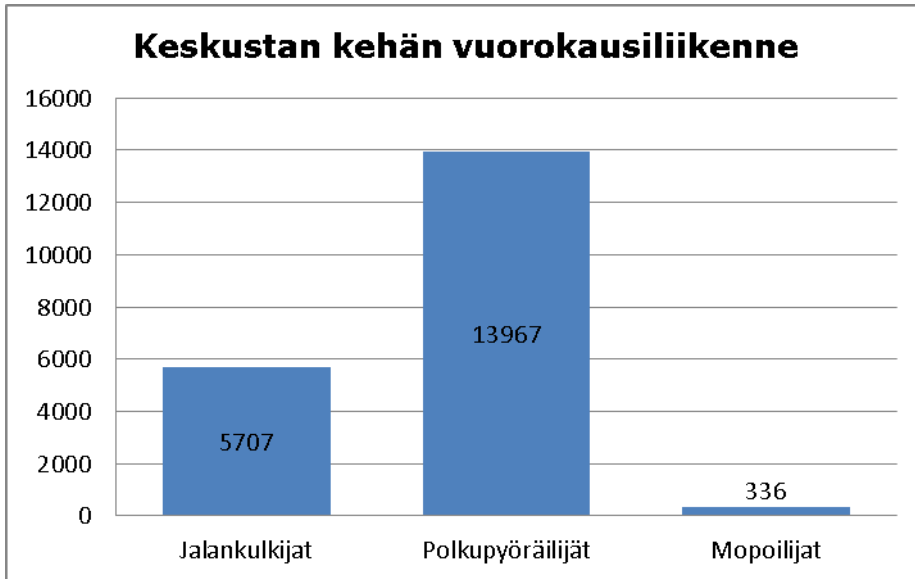
Keskustan kehän ylitti polkupyörällä päivässä noin 14000 pyöräilijää. Kypärää käytti noin 4600 pyöräilijää (33%).

Vuorokausiliikenne keskustan kehän alueella laskentapisteittäin					
Laskentapiste	Jalankulkijat	kypärä	ei kypärää	Mopoilijat	Liikenne Σ
18	442	120	406	5	973
19 Valtatie 4	544	475	684	51	1754
19 Jorma Eton tie	272	334	527	20	1153
20	500	278	489	171	1438
21 konelaskenta	548	439	901	32	1920
22	1184	424	941	0	2549
23	292	228	443	42	1005
24	596	463	1698	0	2757
25	537	782	1872	0	3191
34	531	821	1003	0	2355
43 konelaskenta	261	209	430	16	916
Σ	5707	4573	9394	337	20011

Taulukko 1. Keskustan kehän alueen vuorokausiliikenne laskentapisteittäin

4.1.2 Liikennemäärät ja kulkutapamuodot keskustan ulkopuolisilla alueilla

Keskustan ulkopuolisia alueilla olleet laskentapisteet sijoittuvat keskeisimmille väylille asutuksen ja palveluiden läheisyyteen.

kuva 2. Keskustan ulkopuolisten alueiden vuorokausiliikenne

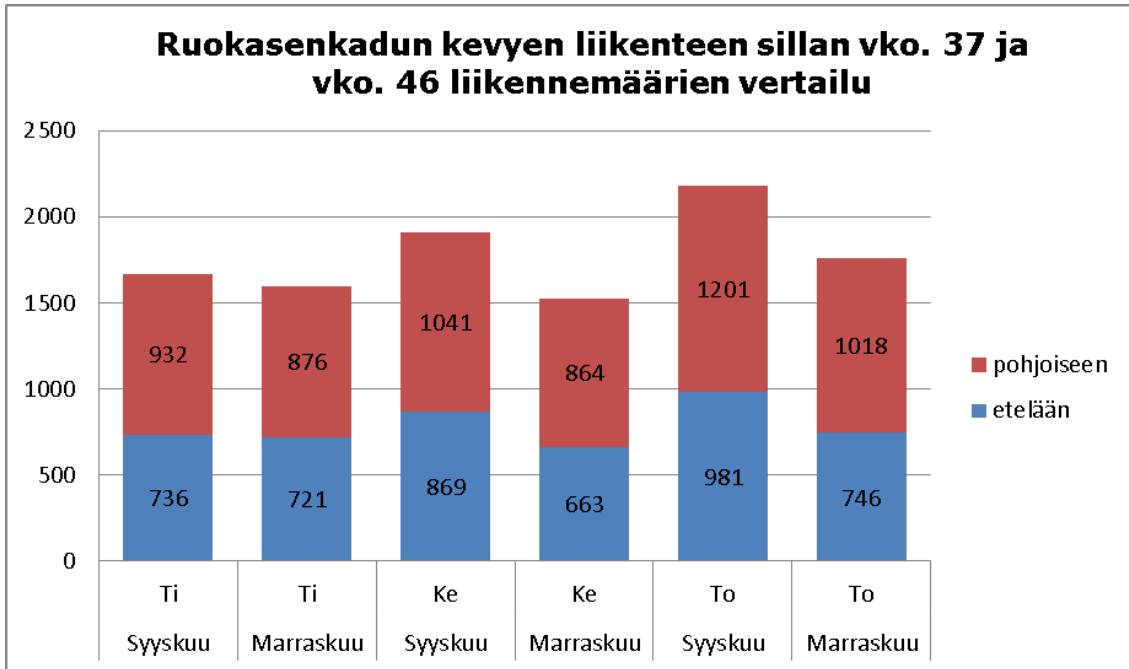
Keskustan kehän ulkopuolisilla alueilla pyöräilijöitä laskettiin noin 19000 vuorokaudessa, joista kypärää käyttää noin 6700 eli 35%.

Vuorokausiliikenne keskustan ulkopuolella laskentapisteittäin					
Laskentapiste	alankulkija	kypärä	ei kypärää	Mopoilijat	Liikenne Σ
1	10	35	20	35	100
2	63	23	74	11	170
3	80	51	170	11	313
4	500	231	993	48	1772
5	341	91	680	87	1200
6	536	476	1731	142	2885
7	159	188	551	0	898
8	36	58	65	2	161
9	48	84	166	10	308
10	70	43	111	2	226
11 Koskikatu	214	113	320	115	762
11 Kairatie	204	72	555	113	945
13	171	164	243	69	648
14	81	164	110	12	367
15	65	105	110	0	280
16	1335	864	869	45	3114
17 pohjoinen	151	58	197	5	411
17 eteläinen	183	147	478	5	813
26	60	575	680	0	1315
27	210	227	205	0	642
28	610	623	1492	41	2765
29	284	142	364	6	795
30	19	250	105	7	381
31	60	95	148	57	360
32	255	333	645	124	1357
33	682	0	74	0	756
36 Napapiirintie	121	224	247	0	592
36 Kuusamontie	77	147	152	0	376
37	60	124	43	10	236
38	38	195	233	131	598
40	375	720	400	175	1670
41 itä-länsi	14	5	21	2	43
41 etelä-pohjoinen	5	26	10	0	40
44	7	48	24	21	100
Σ	7124	6701	12283	1287	27395

Taulukko 2. Keskustan ulkopuolisen alueen vuorokausiliikenne laskentapisteittäin

4.1.3 Koneellisen liikennelaskennan syyskuun ja marraskuun tuloksien vertailu

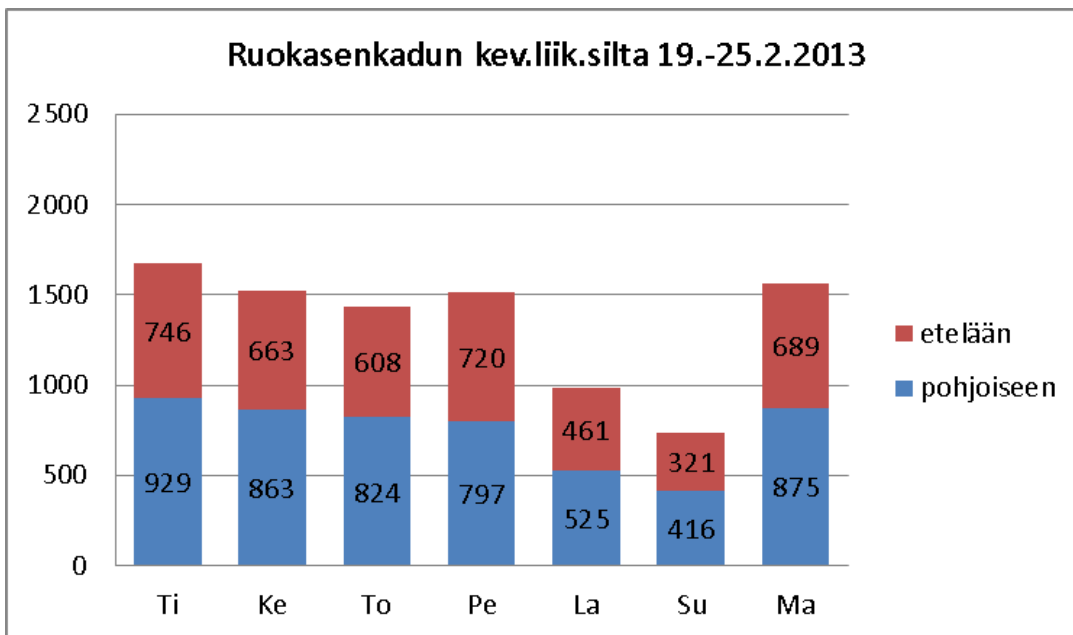
Kevyen liikenteen laskennoissa hyödynnettiin laskentakonetta, joka asetettiin viikoksi kerrallaan ennalta määritellyn tolppaan laskemaan ympärivuorokautista liikennettä. Koneelaskentapisteessä 21, jonka tarkka sijainti löytyy liitteenä olevasta kartasta, suoritettiin kevyen liikenteen laskenta myös marraskuussa 2012 ja helmikuussa 2013 kuukausivaihteluiden selvittämiseksi.

Kuva 3. Kevyen liikenteen liikennemäärien vertailu syys- ja marraskuussa

Kevyen liikenteen käyttö on marraskuussa 10 -15 % syyskuuta pienempää. Rovaniemellä oli käytännössä jo talvi marraskuun laskentojen aikana. Matkapäiväkirjatutkimus tehtiin marraskuussa, joten sen tuloksena saatu kevyen liikenteen, erityisesti pyöräilijöiden, osuus on todennäköisesti vähän pienempi kuin vuoden keskimääräinen.

4.1.4 Koneellisen liikenteenlaskennan tulokset helmikuussa

Kuva 4. Kevyen liikenteen liikennemäärät helmikuussa 2013

4.1.5 Kevyen liikenteen käyttömäärien muutos keskustan kehän alueella

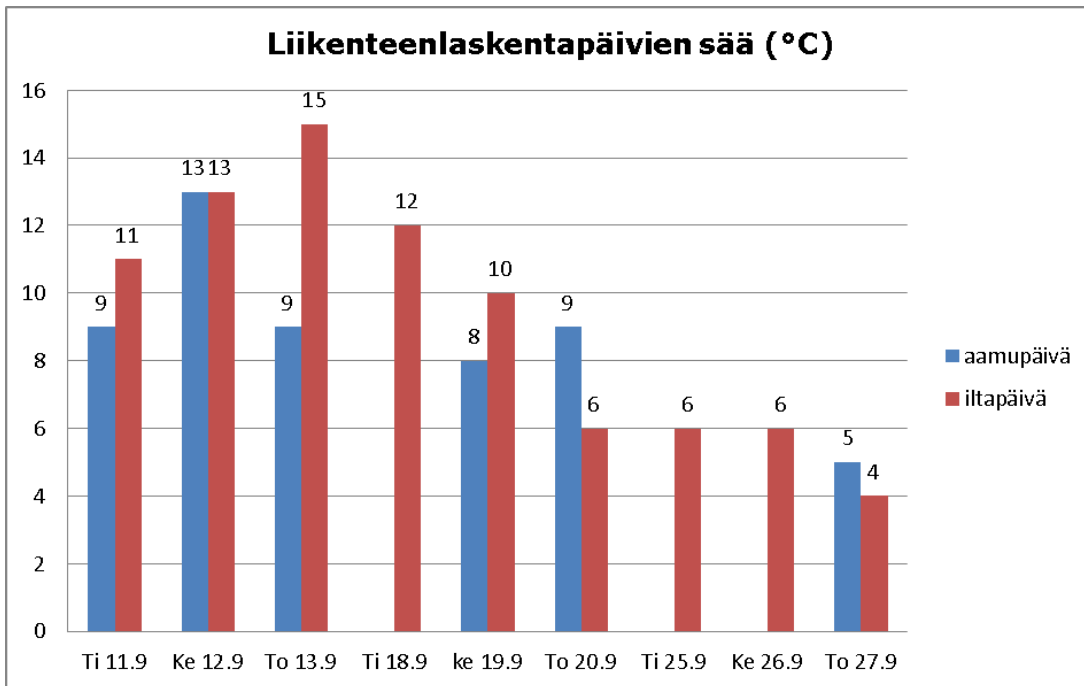
Rovaniemen keskustan kevyen liikenteen liikennemäärien muutos vuosina 1979-2012			
Laskentapiste	1979 (klo 6-22)	1990 (klo 6-20)	2012 (klo 6-20)
34		1732	2157
25	1839	3138	2925
24	1169	1732	2525
18		1324	892
19 (Jorma Eton tie)	2140	1466	1057
20	975	1931	1317
21	1140	3436	1759
22	2081	2369	2335
19 (Valtatie 4)		1740	1606
Σ	9344	18868	16573

Taulukko 3. Kevyen liikenteen liikennemäärien muutos vuosien 1979-2012 välillä

Taulukossa on kuvattu kuinka kevyen liikenteen liikennemäärät ovat muuttuneen reilun kolmenkymmenen vuoden aikana. On havaittavissa, että mitatuissa pisteissä kevyen liikenteen käyttö on vähentynyt vuodesta 1990 vuoteen 2012 tultaessa. Vuodelta 1990 ei ole tietoja muista laskenta pisteistä saatavilla. Vuoden 1990 tutkimuksessa on kuitenkin kartta liitteenä, josta selviää, että keskustan kehällä on määritetty kutakuinkin samat pisteet kuin tänä vuonnakin.

4.2 Liikenteenlaskentaolosuhteet

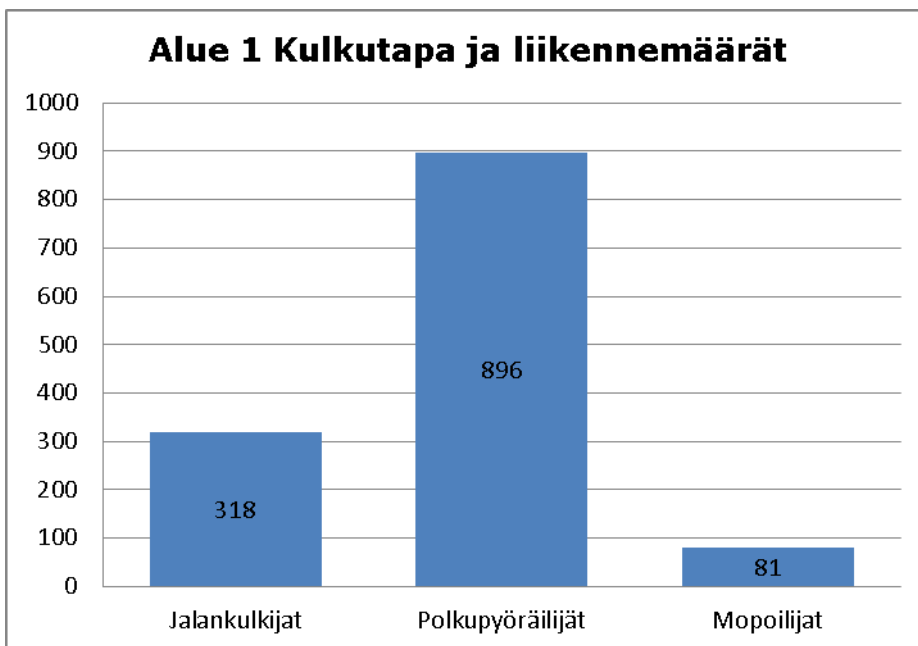
Laskentalomakkeisiin on laskentojen yhteydessä merkitty vallitsevat sääolosuhteet, jotta pystytään ymmärtämään muutoksia liikenne määrissä esimerkiksi huonoista olosuhteista johtuen. Kevyen liikenteen laskennassa oli ohjeena, että kovan sateen aikana ei lasketa lainkaan, liian suuren vääristymän välttämiseksi.

Kuva 5. Liikenne laskentapäivien sääolosuhteet

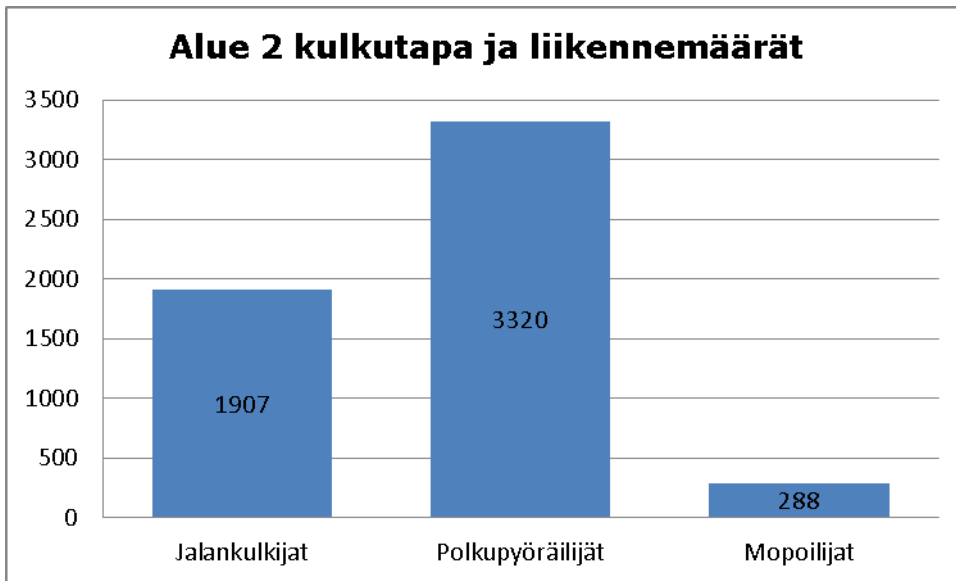
4.3 Rovaniemen kulkutavat ja liikennemäärät alueittain

Rovaniemen keskeiset alueet jaettiin koeluontoisesti seitsemään osaluueeseen. Tämän jälkeen koottiin kullakin alueella tehtyjen laskentojen tulokset ja arvioitiin pyöräilykypärän käyttöä. Tuloksia voidaan pitää korkeintaan suuntaa-antavina.

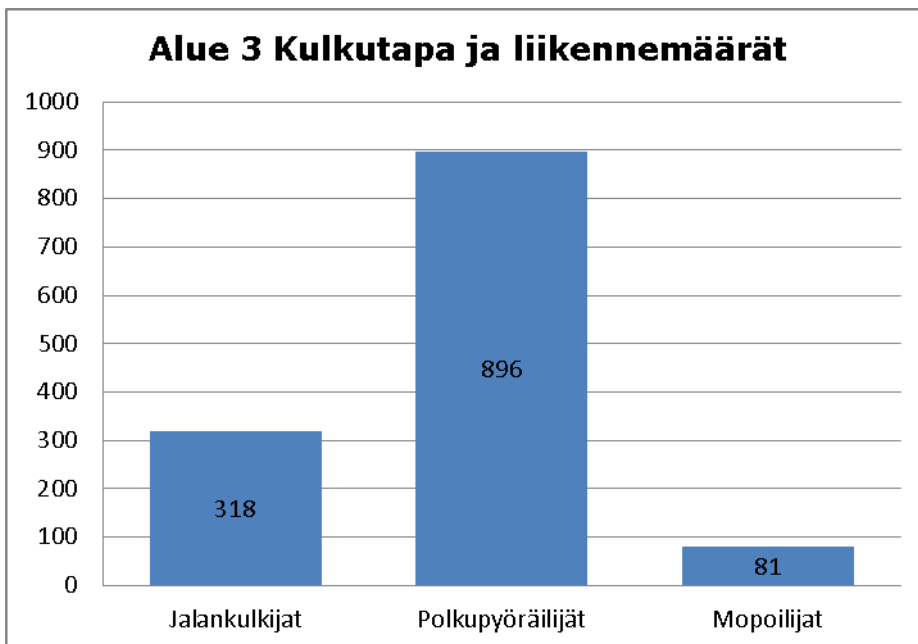
Kuva 6. Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 1

Pyöräilykypäräiden määrä alueella 1 on noin 50 %

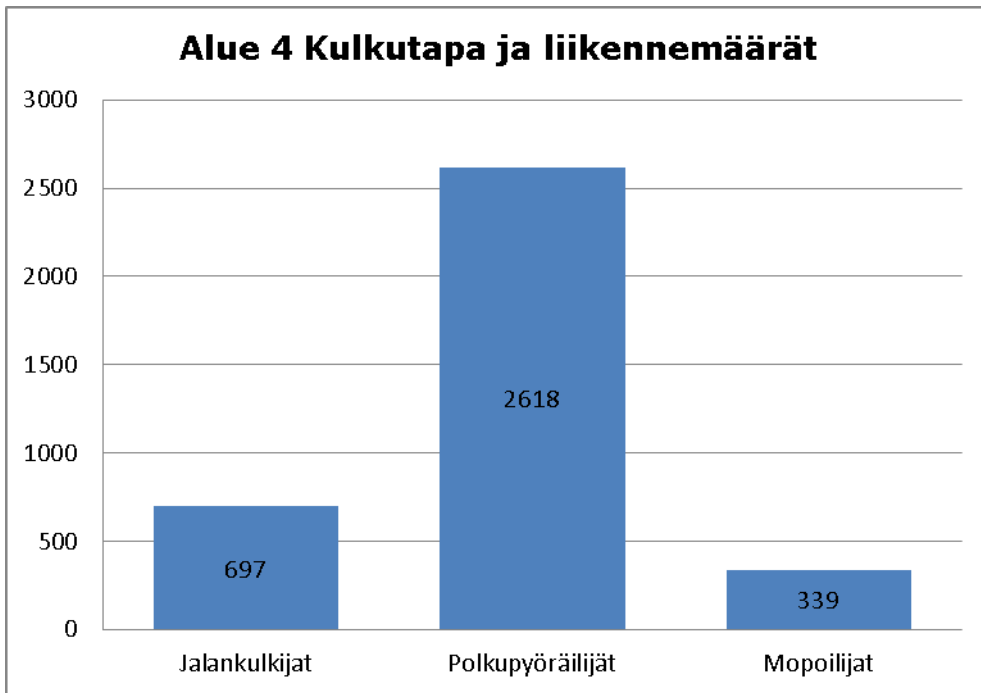
Kuva 7. Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 2

Pyöräilykypärien määrä alueella 2 on noin 37 %

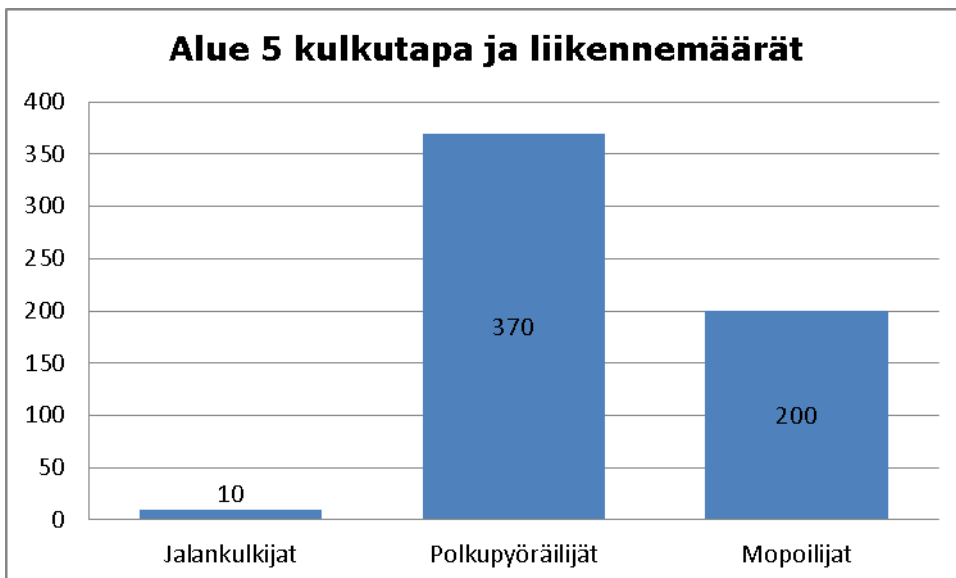
Kuva 8. (sama kuin kuva 1.) Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 3

Pyöräilykypärien määrä alueella on noin 33 %

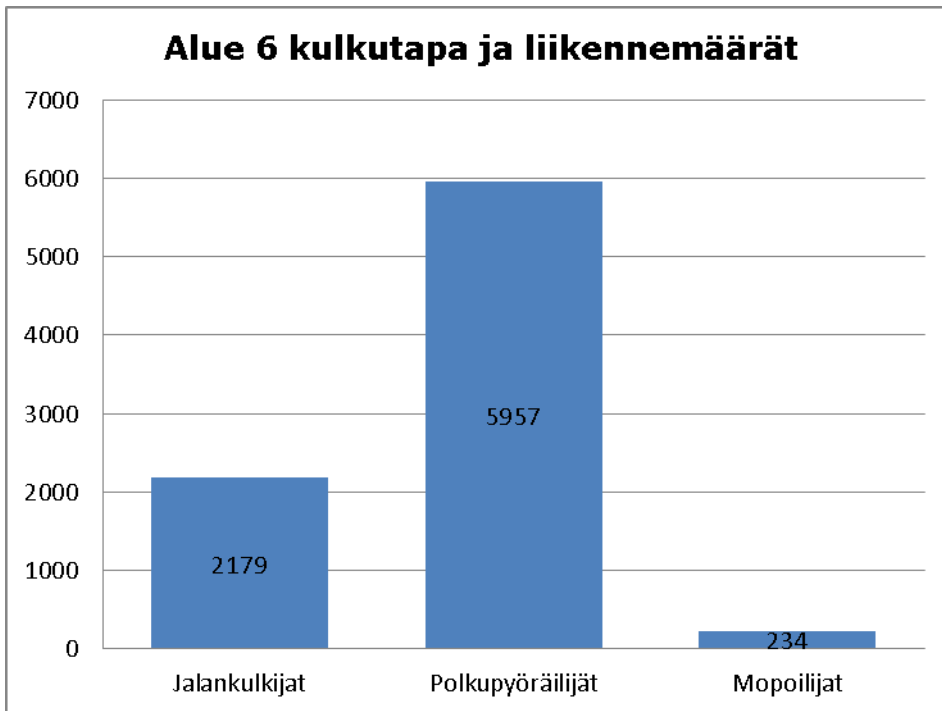
Kuva 9. Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 4

Pyöräilykypärien määrä alueella on noin 56 %

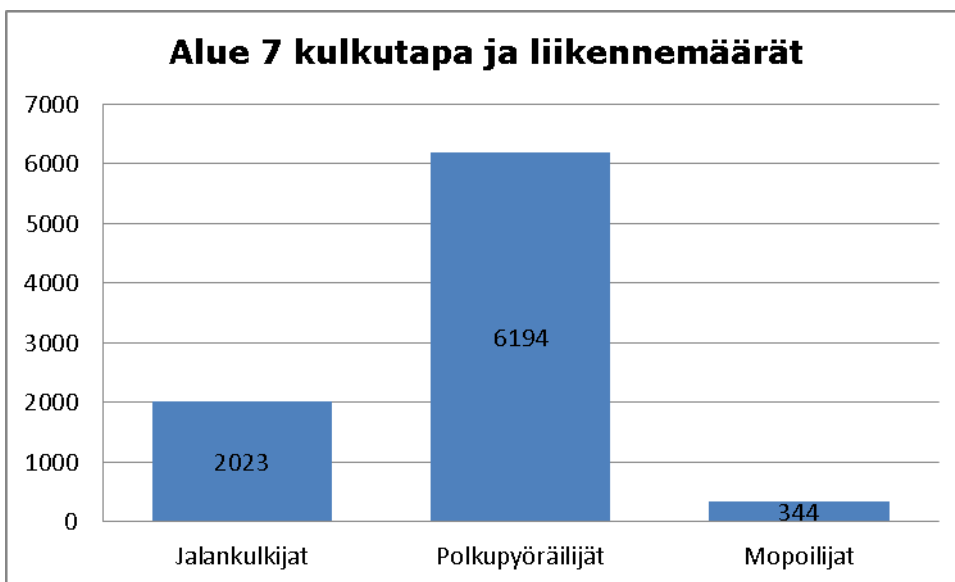
Kuva 10. Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 5

Pyöräilykypärien määrä alueella on noin 37 %

Kuva 11. Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 6

Pyöräilykypärien määrä alueella on noin 37 %

Kuva 12. Kulkutapa ja liikennemäärät vuorokaudessa alueella 7

Pyöräilykypärien määrä alueella on noin 17 %

Aluejaetun kartan luonnos

